

דף מט.

עין משפט א.

או"ח סימן תמד סעיף א

א. י"ד בניסן שחל להיות בשבת, בודקין בליל י"ג ומבערים הכל לפני השבת, ומשיירין מזון לב' סעודות לצורך השבת ^ז שסעודה שלישית זמנה אחר המנחה ^ק, ואז אינו יכול לעשותה לא בחמץ ולא במצה אלא במצה עשירה שנילושה רק במי פירות בלבד ^ר, וצריך לעשותה קודם שעה עשירית.

הגה: במדינות אלו שאין נוהגים לאכול מצה עשירה ^ש כמובא בסי' תס"ב סעיף ד' ברמ"א, יעשה סעודה שלישית במיני פירות או בשר ודגים כמבואר בסי' רצ"א סעיף ו' ברמ"א.

צ. ממשנה פסחים מ"ט. ורמב"ם פ"ג. אם שכח להפריש חלה מלחם חמץ שהכין לצורך סעודת שבת זו, אסור לאכול מחלה זו ואין לזה תקנה, מ"א סי' תק"ו ס"ק ח'. ואם א"א לו בענין אחר ושלא תתבטל סעודת שבת, אפשר לסמוך על המקילין להפריש ולתת לכהן קטן או לעשות דרך אחרת כמבואר בכה"ח אות ח'. ובשבת זו טוב שיקצרו בשחרית ובמוסף שלא יעבור זמן איסור חמץ.

ק. מ"מ גם בשחרית יפסיק סעודתו לשתיים היינו בברכת המזון, דהרי י"א דיוצא בזה, הגם שבסי' רצ"א סעיף ב' פסק דאפי' בדיעבד לא יצא אם עשאה לפני מנחה. כה"ח אות ח'.

ו. ומצת מצוה השמורה אסור לטלטלה בשבת זו בע"פ שחל להיות בשבת, אבל מצה רגילה כיון שראויה לתרנגולים מותר לטלטלה. עיין בכה"ח בסי' תע"א אות כ"ד שכתב כן.

ר. ומברך עליה בורא מיני מזונות, ודלא כהברכי יוסף שכתב דיטול ידיו ויברך עליה המוציא ויאכל כביצה ויותר מעט. ויזהר לאכול גם כזית תבשיל בסעודה ג' כמו שאמר המגיד למר"ן. כה"ח אות י"ב.

ש. אבל בספרד נהגו לאכול מצה עשירה גם בפסח כדברי השו"ע. מ"מ יותר טוב לקיים סעודה שלישית במיני פירות או בשר ודגים שאינם משביעים כ"כ, ובזה מותר גם אחרי שעה עשירית רק שיזהר שלא יאכל אלא כזית כדי שיאכל בלילה לתיאבון. כה"ח אות י"ז. ורשב"י היה עוסק במעשה מרכבה במקום סעודה שלישית בע"פ שחל להיות בשבת, וכ"כ השל"ה, ועיין מש"כ בכה"ח אות י"ח ע"ז, שהוא דוקא לרשב"י, אבל אנחנו צריכים לעשות סעודה.

עין משפט ב.

או"ח סימן תמ"ד סעיף ז

ז. ההולך ביום י"ד בניסן לדבר מצוה כגון למול את בנו ^ה וכדומה, ונזכר שיש לו חמץ ^א בביתו אם יכול לחזור לביתו ולבער ולחזור ולמצותו יחזור ויבער, ואם לאו יבטלנו בלבו ^ב.
ואם היה הולך להציל מן הנהר או מן הדליקה ומהמפולת ומיד האנס, יבטלנו בלבו ולא יחזור.
ובמקום שחוזר חוזר על כביצת חמץ ^ג, ובפחות מכאן מבטלו בלבו ודיו.

עין משפט ג.

או"ח סימן תמ"ד סעיף ז

עין בסעיף הקודם

עין משפט ה.

אה"ע סימן ב סעיף ח

ה. עם הארץ לא ישא כהנת, ואם נשא אין זיווגם עולה יפה שימות הוא או היא מהרה, או תקלה תבא ביניהם. אבל תלמיד חכם שנושא כהנת, הרי זה נאה ומשובח, תורה וכהונה במקום אחד.

ת. ה"ה למול בן חבירו שעשאו האב שליח, וה"ה לסעודת אירוסין ורק באירס לפני כן אסור לעשות הסעודה בע"פ כמבואר בסי' רמ"ט סעיף ב'. כה"ח אות מ"ח. וה"ה סעודת קנין שעושין היום בשעת השידוכין מקרי סעודת מצוה. שם אות מ"ט.
וכתב בכה"ח אות נ"א דכללא דמילתא שסעודה שנעשית על גמר מצוה הוי מצוה, כגון סיום מסכת, וסעודת בן שבעים שנה, וסעודה למי שנעשה לו נס או שנתן ס"ת וכלי הקודש, וכן סעודת פדיון הבן, וסעודה בימי חנוכה אם אומרים בה שירות ותשבחות, וסעודת פורים, ובר מצוה ביום שנת הי"ג ויום אחד, בכל אלה הוי סעודת מצוה, אבל בר מצוה שלא בזמנו לא הוי סעודת מצוה אלא א"כ דורש בדברי תורה.

א. ה"ה שמסופק אם יש לו חמץ חוזר. כ"כ הפר"ח.

ב. דבמקום שהמצוה תבטל העמידו הדבר על דין תורה דמספיק בביטול בעלמא. כה"ח אות נ"ז.

ג. ואם הוא אחר זמנו שאינו יכול לבטלו, עד כזית חוזר, פחות מזה אינו חוזר, מ"א ס"ק י"ד, כה"ח אות ס"ד.

דף מט:

עין משפט א.

אה"ע סימן ב סעיף ו

ו. לעולם ישתדל אדם לישא בת תלמיד חכם ולהשיא בתו לתלמיד חכם. לא מצא בת תלמיד חכם, ישא בת גדולי הדור, לא מצא בת גדולי הדור, ישא בת ראשי כנסיות. לא מצא בת ראשי כנסיות, ישא בת גבאי צדקה. לא מצא בת גבאי צדקה, ישא בת מלמדי תינוקות ואל ישיא בתו לעם הארץ. הגה: ועל בנותיהן הוא אומר: ארור שוכב עם בהמה (דברים כז, כא). וכל זה בעם הארץ שאינו מדקדק במצות (טור). ומצוה לאדם שישא בת אחותו (גמרא בסנהדרין וביבמות). וי"א אף בת אחיו (הרמב"ם פ"ב דהלכות איסורי ביאה).

עין משפט ב

חור"מ סימן לד סעיף יז

ז. כו. מי שאינו לא במקרא ולא במשנה ^ד ולא בדרך ארץ, הרי זה בחזקת רשע, ופסול לעדות מדבריהם. לפיכך ^ה אין מוסרין עדות לעם הארץ ואין מקבלין ממנו עדות, אלא א"כ הוחזק שעוסק במצוות ובגמ"ח ונוהג בדרכי ישרים. ויש בו דרך ארץ.

ז. כז. כל ת"ח ^ו בחזקת כשר עד שיפסל. וכל עם הארץ בחזקת פסול מדבריהם, עד שיוחזק שהולך בדרכי הישרים.

כח. כל ^ז מי שמקבל עדות עם הארץ קודם שתהיה לו חזקה זו, או קודם שיבואו עדים ויעידו שהוא נוהג במצוות ובדרך ארץ, הרי זה

^ד. ובעיני ג' דברים מקרא, משנה, ודרך ארץ, כך משמע מרמב"ם בפ' י"ט. הסמ"ע בס"ק מ"ב. והעלה עוד דאם ידוע שיש בו אחד מהם בדיעבד כשר, אבל בלי שום דבר מג' הדברים פסול אף בדיעבד, ואפי' יחדו אותו לשם עד, ואין ביה"ד מקבל אותו לכתחילה עד שיהיו בו ג' הדברים הנ"ל.

ועיין במשנה קידושין דף מ' ע"ב. ומימרא דר"י שם.

^ה. ברייתא פסחים מ"ט ע"ב.

^ו. דעל כורחך זהו החילוק בין ת"ח לע"ה. גאון אות ל"ח.

^ז. אבל התוס' והרא"ש חולקים על זה ומכשירים אף בעם הארץ גמור, ודלא כרמב"ם. ועיין בגאון אות ל"ט.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הדיוט ועתיד ליתן את הדין, שהרי מאבד ממונן של ישראל ע"פ רשעים.

עין משפט ג.

הו"מ סימן רצ פעיף ב

ב. ג. אין בי"ד ממנים לאפוטרופוס לא אשה ולא עבד ולא קטן ולא עם הארץ שהוא בחזקת חשוד על העבירות^ה, אלא בודקין אדם נאמן^ט ואיש חיל ויודע להפך בזכות היתומים וטוען טענתם, ויש לו כח בעסקי העולם כדי לשמור הנכסים ולהרויח בהם.

הגה: יכולים בי"ד למנות קרוב שלהם^י לאפוטרופוס אם ראוי לכך.

עין משפט ד.

או"ח סימן קפד פעיף ו

ו. שיעור האכילה לברך עליה ברהמ"ז זה בכזית^ז.

או"ח סימן קצו פעיף ד

ה. ו. אין מזמנים על מי שאכל פחות מכזית.

ח. מברייטא גיטין נ"ב ע"א, ועם הארץ מברייטא בפסחים מ"ט ע"ב ששה דברים נאמרו בעם הארץ, וכתב ה"ה שם וכן משמע מהרי"ף שלא אמרו אלא בעם הארץ שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ, ודעת רש"י בחגיגה כ"ב ע"א ד"ה כר"י, דאע"ג שישנו בדרך ארץ ובמצוות אין בור ירא חטא ומורה היתר לעצמו ששכר טירחתו הוא נוטל.

ט. מב"מ ע' ע"א. ומכתובות ק"ט ע"ב. וכתב בפעמוני זהב דאין האם והקרובים יכולים לעכב ביד בי"ד שלא למנות אפוטרופוס הנראה לביה"ד ע"ש.

י. קרוב של הדיינים, שלא נפסל קרוב אלא לדון קרובו לזכותו או לחייבו, אבל כשאין לו זכות ולא חובה לאפוטרופוס למה יפסל קרוב של ביה"ד. סמ"ע ס"ק ח'.

כ. שהוא חצי ביצה כמ"ש בסי' תפ"ו. מי שאכל חצי כזית פת ונמלך וחזר ואכל חצי כזית פת בתוך אכילת פרס שזה כדי אכילת ג' ביצים מתחילת האכילה הראשונה עד סוף האכילה השניה יברך ברכת המזון כיון שיש שיעור אכילה במעיו, כה"ח אות מ"א.